

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Кж1 1010/21
27.9.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Растка Поповића, председника већа, Марка Јоцића и мр Сретка Јанковића, чланова већа, уз учешће вишег саветника Росанде Џевердановић Савковић, као записничара, у кривичном поступку против окр. АА и др, због продуженог кривичног дела примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 и члана 61 КЗ и др, одлучујући о жалбама, јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Смедереву, браниоца окр. АА, адв. Милована Ружојчића, окр. ББ и њеног браниоца адв. Владимира Јанковића, браниоца окр. ВВ, адв. Александра Бусарца, браниоца окр. ВВ, адв. Владимира Јанковића, окр. ГГ и његовог браниоца, адв. Слободана Сврзића, окр. ДД, окр. ЂЂ и његових бранилаца адв. Слободана Сврзића и адв. Симише Симића, окр. ЕЕ и његових бранилаца, адв. Симише Симића и адв. Милутина ЕЕ, браниоца окр. ЖЖ, адв. Миодрага Глигоријевића, окр. ЗЗ и њеног браниоца адв. Николе Николића, браниоца окр. ИИ, адв. Зорана Илијевског, окр. ЈЈ и његовог браниоца, адв. Владимира Јанковића, браниоца окр. КК, адв. Дејана Тадића, браниоца окр. ЛЛ, адв. Миленка Бачанина, окр. ЉЉ и његовог браниоца адв. Симише Симића, окр. ММ и његовог браниоца адв. Ивана Ћаловића, окр. НН и његовог браниоца, адв. Момчила Булатовића, изјављеним против пресуде Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, у седници већа одржаној у дане 05., 06. и 07.09.2022. године, а након већања и гласања дана 27.09.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

I

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Смедереву, а пресуда Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, у ослобађајућем делу, **ПОТВРЂУЈЕ**.

II

УСВАЈАЈУ СЕ жалбе, браниоца окр. АА, адв. Милована Ружојчића, окр. ББ и њеног браниоца адв. Владимира Јанковића, браниоца окр. ВВ, адв. Александра Бусарца, браниоца окр. ВВ, адв. Владимира Јанковића, окр. ГГ и његовог браниоца Слободана Сврзића, окр. ДД, окр. ЋЋ и његових бранилаца адв. Слободана Сврзића и адв. Симише Симића, окр. ЕЕ и његових бранилаца, адв. Симише Симића и адв. Милутина ЕЕ, браниоца окр. ЖЖ, адв. Миодрага Глигоријевића, окр. ЗЗ и њеног браниоца адв. Николе Николића, браниоца окр. ИИ, адв. Зорана Илијевског, окр. ЈЈ и његовог браниоца адв. Владимира Јанковића, браниоца окр. КК, адв. Дејана Тадића, браниоца окр. ЛЛ, адв. Миленка Бачанина, окр. ЉЉ и његовог браниоца адв. Симише Симића, окр. ММ и његовог браниоца адв. Ивана Ћаловића, па се **УКИДА** пресуда Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, у осуђујућем делу, и предмет се, у том делу, враћа првостепеном суду на поновно суђење, **пред потпуно измењеним већем.**

III

Пресуда Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, у одбијајућем делу, остаје неизмењена.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, у ставу I изреке, окривљени АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЋЋ, ЕЕ, НН, ЖЖ, ЗЗ, ИИ, ЈЈ, КК, ЛЛ, ЉЉ и ММ, оглашени су кривим, и то окр. АА због продуженог кривичног дела примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 и члана 61 КЗ, окр. ББ због продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, окр. ВВ због кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, окр. ГГ због продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, окр. ДД због продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, окр. ЋЋ због продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, окр. ЕЕ због продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, окр. НН због кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 КЗ, окр. ЖЖ због продуженог кривичног дела примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 и члана 61 КЗ, окр. ЗЗ због продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, окр. ИИ због кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 КЗ, окр. ЈЈ због продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, окр. КК због продуженог кривичног дела примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 и члана 61 КЗ, окр. ЛЛ због продуженог кривичног дела примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 и члана 61 КЗ, окр. ЉЉ због продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ и окр. ММ због кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 КЗ, па су, применом наведених законских прописа и одредби чланова 1, 4, 5, 43, 45 и 54 КЗ, осуђени, и то окр. АА на казну затвора у трајању од 6 (шест) година, у коју

му се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 20.02.2007. године, закључно са 10.01.2008. године, окр. ББ на казну затвора у трајању од 7 (седам) година, у коју јој се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 20.02.2007. године, закључно са 14.12.2007. године, окр. ВВ на казну затвора у трајању од 5 (пет) година, у коју јој се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 20.02.2007. године, закључно са 11.09.2007. године, окр. ГГ на казну затвора у трајању од 3 (три) године, у коју му се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 20.02.2007. године, закључно са 11.09.2007. године, окр. ДД на казну затвора у трајању од 8 (осам) година, у коју му се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 20.02.2007. године, закључно са 14.12.2007. године, окр. ЂЂ на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, у коју му се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 20.02.2007. године, закључно са 11.09.2007. године, окр. ЕЕ на казну затвора у трајању од 6 (шест) година, у коју му се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 20.02.2007. године, закључно са 11.09.2007. године, окр. НН на казну затвора у трајању од 2 (две) године, у коју му се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 20.02.2007. године, закључно са 11.09.2007. године, окр. ЖЖ на казну затвора у трајању од 5 (пет) година, у коју му се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 20.02.2007. године, закључно са 11.09.2007. године, окр. ЗЗ на казну затвора у трајању од 3 (три) године, у коју јој се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 22.02.2007. године, закључно са 11.09.2007. године, окр. ЈЈ на казну затвора у трајању од 3 (три) године, у коју му се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 22.02.2007. године, закључно са 11.09.2007. године, окр. КК на казну затвора у трајању од 2 (две) године, у коју јој се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 07.03.2007. године, закључно са 16.03.2007. године, окр. ЛЛ на казну затвора у трајању од 3 (три) године, у коју му се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 09.03.2007. године, закључно са 11.09.2007. године, окр. ЉЉ на казну затвора у трајању од 2 (две) године, у коју му се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 28.03.2007. године, закључно са 11.09.2007. године и окр. ММ на казну затвора у трајању од 2 (две) године, у коју му се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 28.03.2007. године, закључно са 11.09.2007. године, док је, на основу одредбе чланова 1, 4, 5, 44, 45, 54, 56 и 57 став 1 тачка 4 КЗ, те члана 20 и 22 Закона о извршењу ванзаводских санкција, окр. ИИ осуђена на казну затвора у трајању од 6 (шест) месеци, у коју јој се, на основу члана 63 КЗ, урачунава време проведено у притвору, почев од 22.02.2007. године, закључно са 08.06.2007. године, која ће се извршити тако што ће је осуђена издржавати у просторијама у којима станује, са применом мере електронског надзора, с тим да их не сме напуштати осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, те уколико осуђена једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова самовољно напусти просторије у којима станује, суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење казне затвора. На основу одредбе члана 91 и 92 КЗ, од оптужених ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ, НН, ЗЗ, ИИ, ЈЈ, ЉЉ и ММ, одузима се имовинска корист прибављена кривичним делом, у износима ближе наведеним у изреци пресуде, те је, применом одредбе члана 85 КЗ, према оптуженима ББ, ВВ, ДД, ЕЕ, ГГ, ЂЂ, НН, ЗЗ, ЈЈ, ЉЉ и ММ, изречена мера безбедности

забране вршења наставничког позива, у временским трајањима ближе наведеним у изреци првостепене пресуде, па су окривљени обавезани да суду, на име паушала, плате износ од по 50.000,00 динара, у року од 15 дана по правноснажности пресуде, док ће о трошковима поступка бити одлучено посебним решењем, применом одредбе члана 262 став 2 ЗКП.

Наведеном пресудом, у ставу II изреке, окривљени ЊЊ, ОО, ПП, РР и СС, на основу члана 423 тачка 2 ЗКП, ослобођени су од оптужбе, и то окр. ЊЊ да је учинио кривично дело примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 КЗ, окр. ОО да је учинио кривично дело примање мита подстрекавањем у продуженом трајању из члана 367 став 1 у вези члана 34 и члана 61 КЗ, окр. ПП да је учинио кривично дело примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 КЗ, окр. РР да је учинио продужено кривично дело примање мита подстрекавањем из члана 367 став 1 у вези члана 34 и члана 61 КЗ и окр. СС да је учинио продужено кривично дело примање мита подстрекавањем из члана 367 став 1 у вези члана 34 и члана 61 КЗ, па у односу на наведене окривљене, на основу члана 265 став 1 ЗКП, трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

У ставу III изреке првостепене пресуде, према окр. ДД, на основу члана 422 тачка 3 ЗКП, одбијена је оптужба да је учинио кривично дело недозвољено држање оружја и експлозивних материја из члана 348 став 1 КЗ, те је према окривљеном, на основу члана 87 КЗ, изречена мера безбедности одузимања предмета ближе наведеног у изреци првостепене пресуде.

Против напред наведене пресуде, благовремено су жалбе изјавили:

-јавни тужилац Вишег јавног тужилаштва у Смедереву, због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Апелациони суд у Београду, као другостепени, укине пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, у ослобађајућем делу, у односу на оптужене ЊЊ, ОО, ПП, РР и СС, као и у делу у коме су одређене радње извршења продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ изостављене из изреке, у односу на оптужене АА, ЋЋ, ВВ, НН, ЗЗ и ИИ и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, или првостепену пресуду преиначи и окр. ЊЊ, окр. ОО, окр. ПП, окр. РР и окр. СС огласи кривим и осуди на казну затвора по закону,

-бранилац окр. АА, адв. Милован Ружојчић, из свих законских разлога, са предлогом да се укине пресуда Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 и предмет врати на поновно суђење, или иста преиначи и окр. АА ослободи од оптужбе, уз захтев да заједно са окривљеним буде обавештен о седници већа,

-окр. ББ, из свих законских разлога, са предлогом да је Апелациони суд у Београду ослободи оптужбе или да побијану пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, уз захтев да заједно са браниоцем, адв. Владимиром Јанковићем, буде обавештена о седници већа,

-бранилац окр. ББ, адв. Владимир Јанковић, из свих законских разлога, са предлогом да другостепени суд побијану пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, те предмет додели у рад другом већу, са захтевом да заједно са окривљеном буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. ВВ, адв. Александар Бусарац, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду укине пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, пред измењеним већем, уз захтев да заједно са окривљеном буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. ВВ, адв. Владимир Јанковић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду укине побијану пресуду, те предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, пред потпуно измењеним већем, са захтевом да заједно са окривљеном буде обавештен о седници већа,

-окр. ГГ, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, и ослободи га од оптужбе, или укине ожалбену пресуду и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, уз захтев да буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. ГГ, адв. Слободан Сврзић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду укине првостепену пресуду и предмет врати на поновно суђење, уз захтев да заједно са окривљеним буде обавештен о седници већа,

-окр. ДД, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду укине пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, или исту преиначи у погледу правне квалификације и одбије оптужбу, или пресуду преиначи и ослободи га од оптужбе, уз захтев да буде обавештен о седници већа,

-окр. ЂЂ, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду побијану пресуду укине, или преиначи, тако што ће донети ослобађајућу пресуду, уз захтев да буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. ЂЂ, адв. Слободан Сврзић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду, укине првостепену пресуду и предмет врати на поновно суђење, уз захтев да заједно са окривљеним буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. ЂЂ, адв. Сениша Симић, због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона и погрешно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, тако што ће донети одбијајућу пресуду, на основу члана 422 став 1 тачка 3 ЗКП, јер је наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, односно тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе, на основу члана 423 тачка 2 ЗКП, да је учинио продужено кривично дело примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, или укине наведену пресуду, уз захтев да заједно са окривљеним буде обавештен о седници већа,

-окр. ЕЕ, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду, као другостепени суд, донесе пресуду којом ће пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, преиначити и, на основу члана 423 став 1 тачка 2 ЗКП, ослободити га од оптужбе за кривично дело које му се ставља на терет, или наведену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, те предмет додели у рад другом већу,

-бранилац окр.ЕЕ, адв. Сениша Симић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона и погрешно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, тако што ће донети одбијајућу пресуду, на основу члана 422 став 1 тачка 3 ЗКП, јер је наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, односно тако што ће ЕЕ ослободити од оптужбе, на основу члана 423 тачка 2 ЗКП, да је учинио продужено кривично дело примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, односно укине наведену пресуду, уз захтев да заједно са окривљеним буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. ЕЕ, адв. Милутин ЕЕ, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду, као другостепени, побијану пресуду преиначи и окр. ЕЕ ослободи од оптужбе за кривично дело које му се ставља на терет, или ожалбену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење,

-бранилац окр. ЖЖ, адв. Миодраг Глигоријевић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи пресуду првостепеног суда, тако што ће донети пресуду којом се оптужба одбија, на основу члана 422 став 1 тачка 3 ЗКП, или да окривљеног ослободи од оптужбе, на основу члана 423 став 1 тачка 2 ЗКП, уз захтев да заједно са окривљеним буде обавештен о седници већа,

-окр. ЗЗ, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде кривичног закона, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи побијану пресуду, тако што ће одбити оптужбу и ослободити је кривичне одговорности, или укине ожалбену пресуду и предмет врати на поновно суђење, уз захтев да заједно са браниоцем буде обавештена о седници већа,

-бранилац окр. ЗЗ, адв. Никола Николић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и повреде кривичног закона, са предлогом да Апелациони суд у Београду исправно квалификује кривично дело, у односу на окривљену ЗЗ, те донесе пресуду којом се оптужба одбија, на основу члана 422 тачка 3 ЗКП, или ожалбену пресуду укине и предмет врати на поновно суђење, уз захтев да заједно са окривљеном буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. ИИ, адв. Зоран Илијевски, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду донесе пресуду којом ће окривљену ослободити од оптужбе да је извршила кривично дело које јој се оптужницом ставља на терет, или ожалбену пресуду укине и предмет врати на поновно суђење,

-окр. ЈЈ, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду укине првостепену пресуду, у осуђујућем делу, и упути предмет првостепеном суду на поновно суђење, или преиначи првостепену пресуду, тако што ће донети одбијајућу пресуду, у складу са чланом 422 тачка 3 ЗКП, или ослобађајућу пресуду, у складу са чланом 423 тачка 2 ЗКП, са предлогом да, уколико се првостепена пресуда укине, предмет достави у рад другом већу, уз захтев да буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. ЈЈ, адв. Владимир Јанковић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду првостепену пресуду укине и предмет врати на поновно суђење, у рад другом већу, или преиначи побијану пресуду у односу на окр. ЈЈ и одбије оптужбу према њему, или истог ослободи, уз захтев да буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. КК, адв. Дејан Тадић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду, првостепену пресуду укине, односно исту преиначи и окривљену ослободи од оптужбе, уз захтев да заједно са окривљеном буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. ЈЈ, адв. Миленко Бачанин, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду укине пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, и предмет врати на поновно суђење,

-окр. ЈЈ, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, тако што ће, у односу на радње које му се стављају на терет, донети одбијајућу пресуду, сходно члану 422 тачка 2 ЗКП, а због наступања застарелости кривичног гоњења, односно тако што ће га ослободи од оптужбе да је учинио продужено кривично дело примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, на основу члана 423 тачка 2 ЗКП, или укине наведену пресуду, уз захтев да заједно са браниоцем буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. ЈЈ, адв. Сениша Симић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона и погрешно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, тако што ће донети одбијајућу пресуду, на основу члана 422 тачка 3 ЗКП, јер је наступила застарелост кривичног гоњења, односно тако што ће ЈЈ ослободи од оптужбе, на основу члана 423 тачка 2 ЗКП, да је учинио продужено кривично дело примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, или укине наведену пресуду, уз захтев да заједно са окривљеним буде обавештен о седници већа,

-окр. ММ, из свих законских разлога, са предлогом да се укине пресуда Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, и предмет врати на поновно суђење, или да се ожалбена пресуда преиначи, тако што ће се он ослободити од оптужбе, или тако што ће се према њему оптужба одбити јер је наступила застарелост кривичног гоњења, уз захтев да заједно са браниоцем буде обавештен о седници већа.

-бранилац окр. ММ, адв. Иван Ћаловић, из свих законских разлога, са предлогом да се укине пресуда Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, и предмет врати на поновно суђење, или да се ожалбена пресуда преиначи, тако што ће се окривљени ослободити, или тако што ће се према њему оптужба одбити јер је наступила застарелост кривичног гоњења, уз захтев да заједно са окривљеним буде обавештен о седници већа,

-окр. НН, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, преиначи, и на основу члана 423 став 1 тачка 2 ЗКП, ослободи га од оптужбе да је извршио кривично дело примање мита из члана 367 став 1 КЗ, или ожалбену пресуду укине и предмет врати на поновно суђење, пред потпуно измењеним већем, уз захтев да заједно са браниоцем буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. НН, адв. Момчило Булатовић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, преиначи и окр. НН, на основу одредбе члана 423 став 1 тачка 2 ЗКП, ослободи од оптужбе да је извршио кривично дело примање мита из члана 367 став 1 КЗ, или ожалбену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, пред измењеним већем, уз захтев да заједно са окривљеним буде обавештен о седници већа,

Одговоре на жалбу јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Смедереву, поднели су:

-бранилац окр. НН, адв. Момчило Булатовић, са предлогом да Апелациони суд у Београду одбије жалбу јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Смедереву, изјављену против пресуде Вишег суда у Смедереву К.бр.14/17 од 06.12.2019. године, као неосновану,

-бранилац окр. ИИ, адв. Зоран Илијевски, са предлогом да се жалба јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Београду, одбије као неоснована,

-бранилац окр. ВВ, адв. Владимир Јанковић, са предлогом да се жалба јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Смедереву, одбије као неоснована,

-бранилац окр. ПП, адв. Александар Максимовић, са предлогом да Апелациони суд у Београду жалбу Вишег јавног тужилаштва у Смедереву, одбије као неосновану и пресуду Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, потврди у делу под тачком II, који се односи на окр. ПП, уз захтев да буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр.ЖЖ, адв. Миодраг Глигоријевић,

-бранилац окр. СС и окр. ЊЊ, адв. Стеван Јанковић, са предлогом да Апелациони суд у Београду, у односу на наведене окривљене, потврди првостепену пресуду, уз захтев да заједно са окривљенима буде обавештен о седници већа,

-бранилац окр. ДД, адв. Мирослав Лепојевић.

Апелациони јавни тужилац Апелационог јавног тужилаштва у Београду, у поднеску Ктж.бр.1093/21 од 29.11.2021. године, предложио је да се усвоји жалба Вишег јавног тужилаштва у Смедереву, и пресуда Вишег суда у Смедереву К.бр.47/17 од 06.12.2019. године, укине у ослобађајућем делу, у односу на окривљене ЊЊ, ОО, ПП, РР и СС, као и у делу у коме су из изреке пресуде изостављене радње извршења продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 КЗ у вези члана 61 КЗ, и то у односу на окривљене АА, ЂЂ, ВВ, НН, ЗЗ и ИИ, и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање, или да се првостепена пресуда преиначи, тако што ће окривљени ЊЊ, ОО, ПП, РР и СС, бити оглашени кривим и осуђени на казне по закону, а да се жалбе окривљених и њихових бранилаца, одбију као неосноване.

Решењем Апелационог суда у Београду Кж1 1010/21 од 05.09.2022. године, према окр. НН обустављен је кривични поступак, због продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ, покренут оптужницом Окружног, сада Вишег јавног тужилаштва у Смедереву Кт.бр.14/07 од 17.08.2007. године, прецизиране дана 04.02.2015. године, услед смрти наведеног окривљеног.

Апелациони суд у Београду је одржао седницу већа, у смислу одредбе члана 447 ЗКП, у присуству заменика Апелационог јавног тужилаштва у Београду Татјане Секулић, окр. АА, адв. Милована Ружојчића, адв. Владимира Јанковића, окр. ВВ, адв. Александра Бусарца, адв. Слободана Сврзића, адв. Станислава Дукића, окр. ДД, адв. Мирослава Лепојевића, окр. ЂЂ, адв. Сенише Симића, адв. Милутина ЕЕ, адв. Миодрага Глигоријевића, адв. Николе Николића, окр. ЈЈ, адв. Владимира Јанковића, адв. Милана Ристића, по заменичком пуномоћју за адв. Дејана Тадића, окр. ЈЈ, окр. ЉЉ, адв. Ивана Таловића, окр. ЊЊ, окр. СС, адв. Стевана Јанковића, адв. Александра Максимовића, окр. ЕЕ, окр. ЗЗ и окр. ММ, на којој је размотрио списе предмета, првостепену пресуду и изјављене жалбе, одговоре на жалбу јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Смедереву, предлог Апелационог јавног тужиоца у Београду, као и објашњења која су, на седници већа, дали заменик Апелационог јавног тужиоца у Београду, присутни окривљени и браниоци, поводом изјављених жалби и одговора на жалбу, па је, испитавши првостепену пресуду у оквиру основа, дела и правца побијања који су истакнути у жалбама, сходно одредби члана 451 став 1 ЗКП, донео одлуку као у изреци пресуде.

Разлози за одбијање жалбе јавног тужиоца и потврђивање првостепене пресуде у ослобађајућем делу

Жалбом јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Смедереву, побија се првостепена пресуда у ослобађајућем делу, којим су окривљени ЊЊ, ОО, ПП, РР и СС, на основу члана 423 тачка 2 ЗКП, ослобођени од оптужбе, и то окр. ЊЊ да је учинио кривично дело примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 КЗ, окр. ОО да је учинио кривично дело примање мита подстрекавањем у продуженом трајању из члана 367 став 1 у вези члана 34 и члана 61 КЗ, окр. ПП да је учинио кривично дело примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 КЗ, окр. РР да је учинио продужено кривично дело примање мита подстрекавањем из члана 367 став 1 у вези

члана 34 и члана 61 КЗ и окр. СС да је учинио продужено кривично дело примање мита подстрекавањем из члана 367 став 1 у вези члана 34 и члана 61 КЗ, истицањем да је првостепени суд учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438 став 2 тачка 2 ЗКП, с обзиром да су разлози првостепеног суда, за овакву одлуку, нејасни и противречни.

У односу на окр. СС, Апелациони суд у Београду налази да је правилан закључак првостепеног суда да није на несумњив начин доказано да је радњама окр. СС, на начин представљен предметном оптужницом, код окр. ББ дошло до изазивања, односно стварања одлуке да предузме противправне радње којима је остварила обележја продуженог кривичног дела примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 и члана 61 КЗ, а код осталих оптужених (сада пок. ТТ, ЕЕ, ЋЋ, УУ, ФФ, ХХ и ЦЦ) дошло до стварања одлуке да предузму противправне радње којима су остварили обележја кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 КЗ.

Наиме, за радњу подстрекавања потребно је да једно лице (подстрекач) наводи друго лице (подстрекавани) да изврши кривично дело, при чему се навођењем утиче на то друго лице да донесе одлуку о извршењу дела, односно потребно је да код њега, тј. подстрекаваног створи такву одлуку или је учврсти, те да је, на основу те одлуке, кривично дело извршено. У конкретном случају, окр. СС стављено је на терет да је у току 1997. године, прихватио понуду оптуженог АА да му, посредством оптужене ББ, помогне да на Правном факултету у Крагујевцу, који је оптужени СС уписао 1995. године, положи више испита, а да на полагање истих уопште не излази, те их је потом оптужени АА упознао у кафићу у Великој Плани, када је оптужена ББ рекла окр. СС да може да му помогне и да се јави кад буде добио распоред за полагање испита. Из одбране окр. СС, изнете у преткривичном и истражном поступу, произилази да је окр. СС прихватио помоћ коју му је окр. АА понудио око полагања испита, те да га је окр. АА позвао телефоном да му се придружи у кафићу “...” где је, када је дошао, видео да окр. АА седи са женском особом плаве косе, која му се представила као ББ, професор на Правном факултету у Крагујевцу, којој је, током разговора, окр. АА рекао да су њих двојица добри познаници и да би требала да му помогне око неких испита.

Имајући у виду чињенични опис из оптужног акта, у односу на окр. СС, као и његову одбрану из преткривичног и истражног поступка, у конкретном случају изостаје чињеница стварања одлуке код непосредног извршиоца да изврши кривично дело, тек након деловања подстрекача. У ситуацији када окр. СС прихвата понуду АА да му помогне да на Правном факултету у Крагујевцу положи више испита, а да на полагање истих уопште не излази, те га окр. АА упознаје са окр. ББ, којој окр. АА каже да би требало окр. СС да помогне око неких испита, при чему је неспорно да су окр. ББ и окр. АА добри пријатељи и да окр. АА зна да је окр. СС инспектор у полицији, што указује на мотив окр. АА да изнесе понуду овакве врсте окр. СС, према оцени Апелационог суда у Београду нема доказа који се односе на утицај радњи подстрекавања од стране окр. СС, на одлуку окр. ББ, а посебно осталих наведених окривљених професора, за извршење кривичног дела, и то код окр. ББ продуженог кривичног дела примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 и члана 61 КЗ, а код осталих оптужених кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 КЗ.

Имајући у виду изнето, на другачију одлуку суда нису били од утицаја жалбени наводи јавног тужиоца да првостепени суд даје значај исказу окр. СС, из преткривичног и претходног поступка, и исти узима у основ за утврђивање кривице окр. ББ за продужено кривично дело примање мита из члана 367 став 1 КЗ, па је нејасно због чега првостепени суд наводи да нису доказане радње подстрекавања окр. СС, учињене пре свега према окр. ББ али и због кривичног дела примање мита које је требао да изврши сваки професор код кога је испит требао да полаже окр. СС, а којим професорима је окр. ББ предавала индекс и новац. Према ставу јавног тужиоца, у сваком појединачно конкретном случају, радње окр. СС представљају радње подстрекавања, и то не само због тога што се сваки појединачни пут код окр. ББ створила или учврстила одлука о помагању код кривичног дела примање мита, већ и због тога што је окр. СС сваки пут доносио новац, како би окр. ББ исти однела професору који је требао да упише прелазну оцену.

Наиме, према налажењу Апелационог суда у Београду, током овог кривичног поступка нису изведени докази који би на несумњив начин указивали да су управо радње окр. СС код окр. ББ, те окривљених ФФ, ЋЋ, УУ, ЦЦ (у односу на које је поступак раздвојен), ХХ и ТТ (у односу на које је поступак обустављен), и окр. ЕЕ, изазвале одлуку да изврше дело, односно да су довеле до стварање такве одлуке код подстрекнутих. С обзиром да се између подстрекача и подстрекнутог успоставља психички однос, који представља ситуацију у којој се врши навођење, и који психички однос, у сваком конкретном случају, треба бити детаљно разјашњен, да би се могло оценити да ли се ради о стварању одлуке код другог за извршење кривичног дела, то се, према налажењу Апелационог суда у Београду, изведеним доказима није утврдило постојање таквог односа између окр. СС као подстрекача и окр. ББ као подстрекнуте, на шта указују и међусобни односи окр. ББ и окр. АА, као и окр. АА и окр. СС, цењени кроз одбране наведених окривљених.

У жалби јавног тужиоца се истиче да су радње окр. СС, радње непосредног подстрекавања окр. ББ на извршење наведеног кривичног дела, а радње посредног подстрекавања, у односу на остале професоре, код којих је требао да полаже испит у сваком појединачном случају.

Међутим, како у конкретном случају није доказано да су радње управо окр. СС код окр. ББ изазвале одлуку да изврши дело, онда се не може радити ни о посредном подстрекавању осталих окривљених на извршење дела, преко окр. ББ.

Околност, коју у жалби истиче јавни тужилац, да је окр. СС сваки пут доносио новац, како би окр. ББ исти однела професору који је требао да упише прелазну оцену, није од утицаја на одлуку суда о недоказаности радње подстрекавања од стране окр. СС, с обзиром да тај новац, који је, у сваком од ових конкретних случајева, окр. ББ, према наводима оптужбе, давала професорима ради уписа оцене у индекс окр. СС, а да он није излазио на испите, представља имовинску корист код кривичног дела примање мита из члана 367 КЗ, а не средство којим се врши подстрекавање.

У жалби јавног тужиоца се истиче да из исказа окр. СС произилази да је он користио познанство са окр. ББ и чињеницу да га је окр. ... представио као свог

пријатеља, након чега је самостално започео са предузимањем већег броја радњи, како би остварио своју намеру да положи неке испите, које није могао јер му је студирање ишло тешко, и то без изласка на испите, па је, у остваривању своје намере, самоиницијативно пронашао окр. ББ на Правном факултету у Крагујевцу, објаснио јој ко је и подсетио је на заједнички договор око помоћи у вези полагања испита и затражио помоћ.

Међутим, у оптужном акту се претходно наводи да је окр. СС прихватио понуду окр. АА да му, посредством окр. ББ, помогне да на Правном факултету у Крагујевцу положи више испита, а да на полагање испита уопште не излази, и да их је затим оптужени АА упознао у кафићу, када је ББ рекла да може да му помогне и да се јави када буде добио распоред за полагање испита, а након тога се наводи, и то за дан 06.11.1997. године, унапред постигнути договор са ББ, Из исказа окр. СС, на који се тужилац позива у жалби, произилази да наведени окривљени прихвата понуду окр. АА да му помогне око полагања испита, који га и позива да дође у кафић где упознаје окр. ББ, којој је том приликом окр. АА рекао да су њих двојица добри познаници и да би требала да му помогне око неких испита, на шта је она одговорила: “Видећу да ли могу, чућемо се”, а потом за октобарски испитни рок окр. СС на Правном факултету у Крагујевцу подсећа ББ на описани сусрет. С обзиром на изнето, према оцени Апелационог суда, није доказано да је радњом управо окр. СС утицано на вољу окр. ББ и доношење одлуке о извршењу кривичног дела. У прилог оваквом закључку иде и чињеница да деловање подстрекача према подстрекнутом, с циљем да се наведе на извршење одређеног кривичног дела, нужно подразумева успостављање одређеног психичког односа, који ће постојати пре свега ако је подстрекач (окр. СС) имао могућност деловања на подстрекнутог (окр. ББ), односно психички утицај подстрекача на извршиоца, или комуникативни утицај, мора постојати, а што у конкретном случају није доказано, имајући у виду управо комуникацију између окр. АА и окр. ББ у кафићу, као и њихови међусобни однос.

У жалби јавног тужиоца се истиче да су, с обзиром на бројност предузетих радњи и временски период у коме су предузете од стране окр. СС, исте од стране тужилаштва квалификоване као радње подстрекавања јер су садржински представљале стварање и учвршћивање одлуке код окр. ББ да изврши продужено кривично дело примање мита али и законска обележја помагања као облика саучесништва у кривичном делу, обзиром да је окр. СС истовремено стављао окр. ББ на располагање средства за извршење кривичног дела тј. индекса и новца, па с обзиром на одредбе члана 36 КЗ, које се односе на границе одговорности и кажњивости саучесника, није могућ стицај подстрекавања са помагањем као обликом саучесништва, јер виши облик саучесништва конзумира нижи облик, те тако саизвршилаштво конзумира подстрекавање, а подстрекавање конзумира помагање. С тим у вези, према ставу јавног тужиоца, суд није на потпун начин решио предмет оптужбе, због чега налази да је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438 став 1 тачка 8 ЗКП, те није објаснио због чега сматра да нису остварени законски елементи помагања као облика саучесништва, при чему суд тиме не би прекорачио оптужбу, јер свакако да су саме радње окр. СС такве природе и садржине да је могао да их правно квалификује као радње подстрекавања или као радње помагања.

Међутим, Апелациони суд у Београду налази да су изнети жалбени наводи јавног тужиоца неосновани. Наиме, тачно је да је стицај између подстрекавања и помагања искључен, јер тежи облик конзумира лакши, односно уколико једно лице са једном или више радњи изврши подстрекавање и помагање, у односу на исто кривично дело и према истом лицу, постоји само подстрекавање, а не стицај, јер тежи облик конзумира лакши, тј. подстрекавање, као тежи облик саучесништва, конзумира помагање, као лакши облик саучесништва. Међутим, у конкретном случају, у оптужном акту нису наведене радње помагања, у смислу одредбе члана 35 КЗ, којима се доприноси извршењу кривичног дела у питању, при чему код кривичног дела примање мита, поклон, у који може спадати између осталог и новац, није средство извршења овог кривичног дела, већ објекат радње, а радње кривичног дела примање мита су захтевање или примање поклона или друге користи, у конкретном случају од стране окр. ББ и осталих професора наведених у оптужном акту, чиме давање новца од стране окр. СС не може у конкретном случају ни бити радња помагања у примању мита.

У односу на окр. РР, у жалби јавног тужиоца се истиче да се, у образложењу ослобађајућег дела првостепене пресуде, наводи “према наводима из оптужног акта радње којима је извршено подстрекавање састојало се у распитивању о условима да настави студирање и предаје индекса оптуженом АА”. Међутим, како је то утврђено из оптужнице Окружног, сада Вишег јавног тужилаштва у Смедереву, радње окр. РР управо су описане као “тражење да му помогне да из предмета који испитују наведени окривљени, и то Економска политика и Ауторско право, буду уписане прелазне оцене, без полагања наведених испита”, након чега су описани контакти између ове двојице окривљених и коначно конклюдентна радња предаје индекса окр. АА, како би се реализовао постигнути договор.

Апелациони суд у Београду налази да се изнетим жалбеним наводима јавног тужиоца, не доводи у питање правилност закључка првостепеног суда да нема доказа да је радњама окр. РР, на начин представљен оптужницом, код окр. АА дошло до изазивања, односно стварања одлуке да предузме противправне радње којима је остварио обележја продуженог кривичног дела примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 и члана 61 КЗ. Наиме, и према оцени већа овог суда, у оптужном акту јесте наведено да је окр. РР од окр. АА тражио да му помогне да из предмета, које испитују оптужени ДД и ЂЂ, буду уписане прелазне оцене, без полагања наведених испита, и “тражење” може бити средство којим се врши подстрекавање, међутим, у чињеничном опису оптужног акта се потом наводи да је окр. РР замолио оптуженог АА да се распита на Правном факултету у Крагујевцу, колико му је још испита потребно да положи да би остварио наведену школску спрему и колико би евентуално коштао упис и обнова године, а након једног месеца оптуженом АА је предао свој индекс, па је, у конкретном случају, било неопходно доказати да су управо ове радње окр. РР изазвале и створиле одлуку код подстрекнутог окр. АА да изврши предметно кривично дело.

Имајући у виду да навођење на извршење одређеног дела мора бити усмерено према лицу које нема одлуку о извршењу, и да се код њега мора формирати таква одлука, то у конкретном случају, доказима изведеним током овог кривичног поступка, није на несумњив начин утврђено да је молба окр. РР окр. АА, да се распита на Правном факултету у Крагујевцу, колико му је још испита потребно да положи и колико

би евентуално коштао упис и обнова године, формирала одлуку код окр. АА да изврши противправне радње којима ће се остварити обележја кривичног дела примање мита помагањем. Обојица окривљених, и окр. РР и окр. АА, у својим исказима говоре о молби окр. РР да се окр. АА распита о условима за степеновање школске спреме и колико још испита треба за то да положи, из ког разлога је окр. РР предао свој индекс окр. АА, што не указује, на несумњив начин, да су наведена молба и распитивање окр. РР били навођење подстрекнутог окр. АА на извршење одређеног кривичног дела и да су управо они утицали на окр. АА да усмери своје понашање на угрожавање одређеног правног добра тј. службене дужности, као објекта заштите код кривичног дела примање мита, а на то не може, на несумњив начин, указивати ни чињеница враћања индекса окр. РР, у којем су биле уписане шестице из два предмета, на које окр. РР није ни излазио да их полаже, што у свом исказу ни сам окр. РР није спорио.

Улажењем у мотиве окр. АА, везане за начин полагања испита и уписивање оцена у индекс окр. РР, јер је њему окр. РР, као власник мењачнице, чинио услуге, па тиме, према ставу јавног тужиоца, изнетог у жалби, окр. РР није ни требао ништа изричито да каже окр. АА, према оцени Апелационог суда у Београду не долази се до другачијег закључка о недоказаности да је управо напред наведеним радњама окр. РР, окр. АА био наведен на извршење предметног кривичног дела, односно да је окр. РР имао такав утицај и управљајуће дејство да окр. АА наведе да изврши кривично дело. Чињеница да је окр. РР власник мењачнице, и да је окр. АА омогућавао да новац у мењачници размењује по нешто повољнијем курсу, мада су ту привилегију, према наводима окр. РР, имале и друге сталне муштерије, а радило се о разлици од свега 20 пара, према налажењу Апелационог суда у Београду, није довољна да би се на основу само ње могло закључити да су радње окр. РР, у виду молбе и распитивања о условима наставка студирања, изазвале и створиле одлуку код окр. АА да изврши кривично дело.

Такође, Апелациони суд у Београду налази да се жалбеним наводима јавног тужиоца, не доводи у сумњу ни одлука првостепеног суда да окр. ОО ослободи од оптужбе, за кривично дело примање мита подстрекавањем у продуженом трајању из члана 367 став 1 у вези члана 34 и члана 61 КЗ, јер није доказано да је радњама наведеног окривљеног, на начин описан у оптужници, код окр. АА дошло до изазивања, односно стварања одлуке да предузме противправне радње којима би остварио обележја продуженог кривичног дела примање мита помагањем.

Наиме, према оцени Апелационог суда у Београду, није доказано да је окр. ОО предузео радње којима је утицао на вољу окр. АА да изврши кривично дело примање мита помагањем, у односу на оптужене ББ, НН и ЂЂ. При томе, у чињеничном опису оптужног акта се наводи да је окр. АА тај који пита окр. ОО да ли је завршио Правни факултет у Крагујевцу, те га после пар дана позива телефоном и каже му да може да му помогне да положи испите, а да на полагање истих уопште не изађе, а потом га опет позива и тражи његове податке, име, презиме и број индекса. Такође, из одбрана наведених окривљених не произилази да је у њиховим даљим међусобним комуникацијама окр. ОО, својим речима, утицао на окр. АА, изазивајући или учвршћујући његову одлуку да изврши кривично дело, односно не произилази да су управо његове речи изазвале и обликовале одлуку окр. АА да изврше кривично дело, а која одлука пре тога код окр. АА није постојала. Осим тога, у оптужном акту се наводе

позиви окр. АА ка окр. ОО, те његова питања везана за неположене испите окр. оо, а потом и тражење његових података и броја индекса, али се претходно не наводе ни начин ни средство којима окр. ОО врши радњу подстрекавања, сем да је са окр. АА често контактирао, с тим да и из списка предмета не произилазе докази којима би се, на несумњив начин, утврдило да је дошло до деловања окр. ОО, као подстрекача, на окр. АА, као подстрекнутог, односно утврдило управљајуће дејство окр. ОО у правцу изазивања одлуке код окр. АА, која садржи све битне елементе предметног кривичног дела, а која одлука није постојала код окр. АА пре радњи окр. ОО, и која се код окр. АА тек формирала употребом начина и средстава од стране окр. ОО.

Даље, жалбом јавног тужиоца побија се првостепена пресуда и у делу којим је окр. ПП ослобођен од оптужбе, на основу одредбе члана 423 тачка 2 ЗКП, да је извршио кривично дело примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 КЗ, односно да је помогао окр. ЂЂ да изврши кривично дело примање мита у односу на окр. ОО, и то посредством окр. АА, јер према ставу тужиоца, сви разговори окр. АА и окр. ПП указују на то да је окр. ПП захтевао све потребне податке у вези са окр. ОО, како би на време позвао и ступио у контакт са окр. ЂЂ.

Међутим, Апелациони суд у Београду налази да је првостепени суд правилно поступио када је закључио да се, из изведених доказа, не може са потпуном сигурношћу утврдити да је новац, и под претпоставком да је дат, у крајњем исходу завршио код окр. ЂЂ. Односно, правилан је став првостепеног суда да из телефонске комуникације и транскрипата који су настали тим поводом, произилази да се разговори оптужених АА, ОО и ПП, односе на договоре поводом полагања испита и да се у неколико наврата помиње име оптуженог ЂЂ и предмет Ауторско право, међутим, реченица коју спонтано изговара оптужени ПП: "Аха, то је значи код оног Божиња", ипак указује на то да оптужени ПП и ЂЂ нису били у блиским односима, те да се, како то обојица истичу у својим одбранама, нису познавали. И према оцени Апелационог суда у Београду, током овог кривичног поступка нису изведени докази којима би се овакав закључак првостепеног суда оповргао, те није било ни доказа који би, макар посредно, указивали на то да су двојица наведених окривљених, пре покретања овог поступка, били у било којој врсти комуникације и да су се познавали.

Потом, жалбом јавног тужиоца се оспорава одлука првостепеног суда да окр. ЊЊ, применом одредбе члана 423 тачка 2 ЗКП, ослободи од оптужбе да је са умишљајем помогао оптуженом ЕЕ, професору на Правном факултету у Крагујевцу, да изврши кривично дело примање мита из члана 367 став 1 КЗ, у односу на студента ЧЧ, те се истиче да је, у конкретном случају, окр. ЊЊ свестан забрањености дела и пристаје да фактички учествује, с једне стране у помоћи ЧЧ да за новац положи испите које није полагао и на које није излазио, а са друге стране је свестан да помаже окр. ЕЕ и окр. ГГ у кривичном делу примање мита, јер је износ од 700 евра, на захтев окр. ЕЕ, ставио њему на располагање, тако да није од значаја ко је фактички примио новац, као и да се не може пренебрегнути чињеница да је предстојало давање још једног износа од 700 евра, као преосталог дела, који је такође захтевао окр. ЕЕ од окр. ЊЊ, односно од ЧЧ, а новац је требало да му да окр. ЊЊ.

Међутим, Апелациони суд у Београду налази да се изнетим жалбеним наводима

јавног тужиоца не доводи у питање правилност напред наведеног дела одлуке првостепеног суда. Наиме, оптужним актом је окр. ЊЊ стављено на терет да је са умишљајем помогао оптуженом ЕЕ, професору Правног факултета у Крагујевцу, да изврши кривично дело примање мита из члана 367 став 1 КЗ, у односу на студента ЧЧ. Помагање представља помоћ учиниоцу одређеног кривичног дела, дакле помоћ треба да се односи на одређено лице и одређено кривично дело, те се умишљај помагача састоји у свести о свим битним елементима кривичног дела чијем извршењу доприноси, а да би радње помагача биле правно релевантне, потребно је да је извршено или бар покушано кривично дело које је он помогао. Имајући у виду наведено, било је нужно, у конкретном случају, утврдити да је окр. ЕЕ примио новац да студенту ЧЧ у индекс упише прелазну оцену, иако он није ни изашао на испит. Међутим, из изведених доказа, и то исказа окр. ЊЊ, који је дао у преткривичном и истражном поступку, произилази да је окр. ЕЕ, напред наведено, учинио за њега “цабе”, те је и сведок ЧЧ, у свом исказу, датом у истрази, навео да му је ЊЊ, у телефонском разговору, рекао да ће му ЕЕ испит из његовог предмета “завршити” без пара, јер су пријатељи и јер му “дугује” услугу, а да за преостала два испита мора да плати 1.400 евра, па је тиме правилан закључак првостепеног суда да је утврђено да окр. ЕЕ, у конкретном случају, није узео новац, нити се, из изведених доказа, према налажењу већа Апелационог суда у Београду, утврђује која би то друга корист била. Значи, у конкретном случају, нужно је да је окр. ЕЕ, као извршилац кривичног дела примање мита, примио новац да упише оцену у индекс, без изласка студента на испит, што, како је то већ наведено, није доказано, док окр. ЕЕ не може бити извршилац предметног кривичног дела када је у питању уписивање оцена из других предмета (окр. ГГ и проф. ЦЦ). С тим у вези, неосновани су жалбени наводи јавног тужиоца да умишљај окр. ЊЊ обухвата свест да помаже ЧЧ али истовремено и окр. ЕЕ и окр. ГГ, у примању мита, и то управо због тога што је ставио на располагање наведеним лицима новац, као средство за извршење кривичног дела, и индекс. Ово из разлога што је оптужним актом јасно окр. ЊЊ стављено на терет да је са умишљајем помогао окр. ЕЕ да изврши кривично дело примања мита, а не и окр. ГГ, па се и чињенични опис завршава наводима да је окр. ЊЊ предао окр. ЕЕу индекс на име ЧЧ и новац од 700 еура, који је овај ставио у џеп, без икаквог описа радњи окр. ГГ, које садрже обележја кривичног дела примање мита, у коме му помаже окр. ЊЊ.

Жалбом јавног тужиоца побија се првостепена пресуда и у делу којим су одређене радње извршења кривичног дела из конструкције продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 у вези члана 61 КЗ и продуженог кривичног дела примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 и члана 61 КЗ, изостављене из изреке, и то у односу на оптужене ВВ, ЂЂ, НН (поступак обустављен због смрти), ИИ и ЗЗ, када се ради о студенту ШШ, те тужилац оспорава оцене исказа сведока ШШ и сведока АА1, дате од стране првостепеног суда, као и његове чињеничне и правне закључке.

Из диспозитива предметне оптужнице произилази да су студенту – сведоку ШШ, оптужени ВВ, ЂЂ, ЗЗ, ИИ и сада покојни НН, из својих предмета уписали прелазне оцене, иако она испите из тих предмета није полагала. Односно, оптуженима НН, ЗЗ, ИИ и ЂЂ стављено је на терет да су, за извршење ове радње, примили новац у износу од по 600 еура, од оптужене ВВ, који је она претходно добила од оца

студенткиње ШШ, АА1, а окр. ВВ је стављено на терет и да је од АА1, као накнаду за поменуту услугу, добила и поклоне у вредности од 1.000 еура.

Сведок ШШ, у свом исказу са записника Кио.11/07 од 24.05.2007. године, између осталог је навела да је њен отац АА1 био у пријатељским односима са професорком ВВ. Током њеног студирања на Правном факултету у Крагујевцу, уписане су јој оцене из предмета Немачки језик I и II, Ауторско право, Међународно јавно и Међународно приватно право, иако те испите није полагала, а о датумима полагања испита обавештавао ју је отац, и тих дана, када је требало да полаже испите из ових предмета, индекс је био код њега, док је у осталим данима индекс био код ње.

Сведок АА1, отац сведока – студенткиње ШШ, у исказу на записнику Кио.11/07 од 24.05.2007. године, навео је да је познавао ВВ, док друге професоре са Правног факултета у Крагујевцу није познавао. Индекс своје ћерке ШШ предао је ВВ, и био је код ње све до окончања ћеркиног студирања. Изјаснио се да је новац, ради уписа оцена из појединих предмета, лично предавао ВВ, у кафићу који се налази у центру Крагујевца. Сведок је, на главном претресу, свој исказ у потпуности изменио, истичући да је ВВ замолио да ШШ помогне око процедуре уписа, али и да је разговором, пре испита, “ослободи” страха и треме, јер је била стидљива и плашљива. Током познанства, професорки ВВ, поводом полагања испита његове ћерке на факултету, није давао никакав новац, нити је она то од њега тражила, а дозволио је могућност да је у некој прилици професорки ВВ дао индекс своје ћерке ШШ, али само ради пријављивања испита и завршавања неких других процедуралних питања.

Имајући у виду цитирани исказ сведока АА1 из истраге, Апелациони суд у Београду налази да је правилан став првостепеног суда да овакав исказ сведока садржи само констатацију да је новац, ради уписа оцена из појединих предмета, лично предавао ВВ, у једном кафићу који се налази у центру Крагујевца, али да изостају елементи који би га конкретизовали у смислу када је, у ком износу, за које испите, новац предаван ВВ, чиме је, према оцени већа овог суда, првостепени суд правилно нашао да наведени исказ, будући да се није могао довести у везу са другим материјалним или нематеријалним доказима, сам за себе нема значајну доказну вредност за предметни поступак.

Наиме, правилан је закључак првостепеног суда да се изведеним доказима, током овог кривичног поступка, у које спадају одбране оптужених, исправе у које је извршен увид и сведочења студента ШШ и њеног оца АА1, није створен висок степен уверења да су оцене из предмета Немачки I и II, Ауторско право, Међународно јавно право и Међународно приватно право, уписане на начин како је то оптужним актом наведено. Чињеница је да из исказа сведока ШШ произилази да су оцене уписане, иако она испите није полагала, међутим правилан је закључак првостепеног суда да изведеним доказима није на поуздан начин утврђено да је то учињено уз помоћ коју је за новац, односно поклоне, пружила окр. ВВ, због чега је првостепени суд правилно поступио када је, у односу на наведену окривљену, ове радње извршења изоставио из изреке пресуде. Следствено наведеном, изведеним доказима се није на поуздан начин могло утврдити ни да су оптужени, сада покојни НН, ИИ, ЂЂ и ЗЗ, ради уписа прелазних оцена из својих предмета у индекс студенткиње ШШ, од оптужене ВВ

добили новац, па су, и у односу на њих, ове радње извршења изостале из изреке.

У жалби јавног тужиоца се истиче да је првостепени суд погрешно применио одредбу члана 423 став 2 ЗКП, када је нашао да нису доказане поједине радње из продуженог кривичног дела примање мита из члана 367 став 1 КЗ у вези члана 61 КЗ и продуженог кривичног дела примање мита помагањем из члана 367 став 1 КЗ у вези члана 35 и члана 61 КЗ, у односу на оптужене ЂЂ и АА, а у односу на оптуженог ОО.

Међутим, имајући у виду напред изнете наводе, који се односе на правилност одлуке првостепеног суда да, на основу одредбе члана 423 став 2 ЗКП, ослободи од оптужбе окр. ОО и окр. ПП, то је, према оцени већа Апелационог суда у Београду, првостепени суд правилно поступио када је, у односу на оптужене АА и ЂЂ, предметне радње извршења изоставио из изреке пресуде. Наиме, првостепени суд је, образлажући ослобађајућу пресуду, у односу на окр. ОО, изнео довољне и јасне разлоге за закључак да се, доказима изведеним током овог кривичног поступка, није могло на несумњив начин утврдити да је наведени окривљени извршио кривично дело примање мита подстрекавањем из члана 367 став 1 у вези члана 34 и члана 61 КЗ, односно да је окр. ПП извршио кривично дело примање мита помагањем из члана 367 став 1 у вези члана 35 КЗ, а у вези испита окр. ОО.

Даље, у жалби јавног тужиоца се истиче да је издвајањем записника о саслушању осумњичених у ПУ Смедерево, чињенично стање непотпуно утврђено, јер је, према ставу јавног тужиоца, суд издвајањем записника о саслушању осумњичених у ПУ Смедерево, фактички издвојио законите доказе, односно доказе који су прибављени у складу са тада важећим ЗКП-ом, а који докази су законити и по сада важећем ЗКП-у, па је стога закључак суда да “ти записници нису подобни да буду део доказне грађе”, нејасан и у противречности са цитираним законским прописима, услед чега је погрешна одлука већа, са главног претреса од 16.05.2018. године, да се у овом поступку испитају у својству сведока лица која су била оптужена, а у односу на које је поступак обустављен услед апсолутне застарелости кривичног гоњења.

Међутим, према налажењу Апелационог суда у Београду, изнетим жалбеним наводима јавног тужиоца не доводи се у питање правилност одлуке првостепеног суда да предметне записнике издвоји из списка предмета Вишег суда у Смедереву, правоснажним решењем К.бр.47/17 од 16.05.2018. године, будући да је поступак у односу на ова лица обустављен и да у кривичном поступку није дозвољен дуалитет процесних својстава, односно да се једно лице не може појавити у двострукој улози, и као окривљени и као сведок, те да одредбом члана 406 ЗКП није прописана могућност да се изврши упознавање са садржином записника о саслушању окривљених у односу на које је поступак обустављен због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења, па су наведена лица, у наставку поступка испитана у својству сведока.

Наиме, постоје две врсте доказа који морају бити издвојени из списка, а то су докази за које је закоником прописано да не могу бити коришћени у кривичном поступку и они на којима се не може заснивати судска одлука, па како у кривичном поступку није дозвољен дуалитет процесних својстава неког лица, тј. да се појави у двострукој улози, и то као окривљени и као сведок, то се, какав је случај и у конкретној

ситуацији, на исказима које су лица давала у својству осумњичених и окривљених, а која лица су потом, након обуставе кривичног поступка у односу на њих, добила својство сведока, не може заснивати судска одлука. С тога су, као неосновани, оцењени жалбени наводи јавног тужиоца да правилном применом одредбе члана 406 став 1 ЗКП у вези члана 289 став 4 ЗКП, ти записници не би били издвојени и могли би, и требају, бити изведени као доказ у кривичном поступку.

Како се жалбом јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Смедереву, није довела у сумњу законитост и правилност ослобађајућег дела првостепене пресуде, а наводи из жалбе јавног тужиоца, којима се у суштини изводи супротан закључак од оног који је извео првостепени суд, од стране Апелационог суда у Београду, оцењени као неосновани, то је првостепена пресуда, у ослобађајућем делу, на основу одредбе члана 457 ЗКП, потврђена.

Разлози за усвајање жалби окривљених и њихових бранилаца и укидање првостепене пресуде у осуђујућем делу

Апелациони суд у Београду налази да се основано изјављеним жалбама окривљених и њихових бранилаца, првостепена пресуда побија у осуђујућем делу, и то због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438 ЗКП.

Изјављеним жалбама окривљених и њихових бранилаца, првостепена пресуда се побија због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438 став 2 тачка 1 ЗКП, којом је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама овог законика не може заснивати, односно оспорава се оцена законитости доказа, дата од стране првостепеног суда, у односу на наредбе истражног судије о тајном надзору комуникација.

Наиме, према ставу првостепеног суда, наредбе Кри.59/06 од 19.06.2006. године и Кри.59/06 од 14.09.2006. године, издате су након 16.06.2006. године, када је донета наредба истражног судије тада Округног суда у Смедереву Кри.59/06, (која је решењем Вишег суда у Смедереву К.94/16 од 24.01.2017. године, правноснажно издвојена, као и настали тонски записи и тим поводом сачињени транскрипти телефонских разговора и видео тонски записи и тим поводом сачињени транскрипти), у тренутку када је ниво неопходне сумње захтеван одредбом члана 232 тада важећег Законика о кривичном поступку био испуњен, те су све наредбе издате на образложен предлог јавног тужиоца, тада Округног јавног тужилаштва у Смедереву, и односе се на тачно одређена лица и конкретне бројеве телефона, а у образложењима предметних аката описане су радње на основу којих се закључује да су, у моменту издавања, постојали основи сумње да се кривично дело давање мита из члана 368 Кривичног законика врши континуирано, од стране више лица, због чега је закључено да су наредбе у свему законите и да се докази, који су прикупљени њиховом реализацијом, могу користити за утврђење чињеничног стања и кривице оптужених.

Међутим, истражни судија Округног суда у Смедереву, дана 14.09.2016. године, под бројем Кри.бр.59/06, донео је наредбу да се надзор и снимање телефонских разговора са телефонског броја власништво ББ1, као и надзор и снимање других

разговора и комуникација другим техничким средствима, као и оптичко снимање осумњиченог АА из ..., а које је одређено наредбом истражног судије Окружног суда у Смедереву Кри.59/06 од 16.06.2006. године, продужава за још три месеца, тако да исте могу трајати најдуже до 16.12.2006. године.

Одредбом члана 232 став 1 тада важећег ЗКП-а, прописано је да истражни судија, на писмени и образложени предлог државног тужиоца, може наредити надзор и снимање телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима и оптичка снимања лица за која постоје основи сумње да су сама или са другим извршила кривична дела, што значи да се мере могу одредити само према осумњиченом за које постоје основи сумње да је извршило кривично дело. У конкретном случају, предметна наредба односи се на надзор и снимање телефонских разговора са телефонског броја власништво ББ1, који у овом кривичном поступку никада није имао својство осумњиченог, при чему се у образложењу ове наредбе наводи да се основано може очекивати да ће се и даље вршити кривично дело примање мита обзиром да се исто врши у континуитету последња три месеца и основано се може сматрати да ће се исто вршити и убудуће, док је одредба члана 232 тада важећег ЗКП-а јасно прописивала постојање основа сумње да је одређено лице извршило кривично дело, што значи да се наредба морала односити на учињено, а не и за будуће чињење кривичног дела. С обзиром на јасну и децидну одредбу члана 232 став 1 тада важећег Законика о кривичном поступку, према оцени већа овог суда, нејасан је став првостепеног суда да је чињеница да су у делу ове наредбе одређени и надзор и снимање телефонских разговора са телефонског броја власништво ББ1, али како наставак наредбе гласи: “затим надзор и снимање других разговора и комуникација другим техничким средствима и оптичко снимање осумњиченог АА”, те како су сагласно одредби члана 232 став 1 тада важећег Законика о кривичном поступку надзор и снимање телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима или оптичка снимања могли бити одређени искључиво према лицима за које су постојали основи сумње да су сама или са другим извршила одређена кривична дела, несумњиво је да се иста односи на осумњиченог АА, па између осталог и на његове разговоре са сведоком ББ1.

Првостепени суд наводи да је, у тренутку доношења наредбе од 14.09.2006. године, постојала наредба од 16.06.2006. године, због чега термин “продужава се” није незаконит, али у ситуацији када је та прва наредба издвојена као незаконита, наредба од 14.09.2006. године, суштински има значај иницијалне, којом се примена мере одређује, без обзира на термин који је у изреци наведен, због чега је суд, ценећи све наведене околности, оценио да је наредба од 14.09.2006. године, законита и да се докази који су њеном реализацијом прикупљени могу користити као доказ у поступку. Међутим, Апелациони суд у Београду налази да се, за сада, оваква аргументација првостепеног суда, не може прихватити као довољна. Наиме, имајући у виду да је наредба Кри.59/06 од 16.06.2006. године, издвојена из списка предмета као незаконит доказ, тиме се отвара питање коришћења доказа који је проистекао из незаконитог доказа, те чврстине везе између повреде закона и тзв. проблематичног доказа, о чему се првостепени суд није изјашњавао.

Даље, у погледу положаја и својства ББ1, који је у овом кривичном поступку

испитан као сведок, у изјављеним жалбама окривљених и њихових бранилаца, истиче се да је ББ1, у преткривичном поступку, поступао као прикривени иследник, иако за то нису били испуњени процесни услови.

Првостепени суд је изнео став да ББ1, полицијски службеник ПС Велика Плана, није имао, нити је могао имати статус прикривеног иследника. У образложењу се потом наводи да се информација о кривичном делу може добити путем разних извора сазнања, и када се утврди да је она благовремена и поуздана, обавеза државних органа је да предузму одређене мере да се учиниоци тих кривичних дела открију, односно да се чињење тог дела спречи. У конкретној ситуацији, према стању у списима предмета, истражни судија је, у сарадњи са другим овлашћеним службама, закључио да је, у циљу откривања евентуалних учинилаца кривичних дела, неопходно применити одређене криминалистичко тактичке радње и мере – снимање телефонских разговора и оптичко снимање лица за које постоје основи сумње да су извршили кривична дела. Најпогоднији начин реализације ове мере било је и ангажовање ББ1, по чијој информацији се, у крајњем исходу и поступало. Дакле, он није поступао као полицијски службеник, већ као неко ко је имао извесна сазнања о евентуалном кривичном делу и учиниоцу истог, те у овом поступку он једино може имати својство сведока. С тим у вези, све радње које је предузео и сва сазнања до којих је дошао вршењем истих, односно сви докази које је прибавио, оцењени су као правно ваљани.

Међутим, наведено образложење првостепеног суда, у погледу статуса ББ1, не може се прихватити као јасно и аргументовано.

Наиме, ББ1 је био полицијски службеник Полицијске станице Велика Плана, који, како је то сам навео, никада није имао жељу да заврши правни факултет, а при спровођењу мера из члана 232 тада важећег Законика о кривичном поступку, носио је микрофоне и камере, инсталиране у торбици и дугмету кошуље.

Сведок ББ1, на записнику Кио.11/07 од 03.07.2007. године, навео је да је започео оперативан рад на предмету АА, у вези нелегалног начина пререгистрације возила, па је дана 14.06.2006. године добио је позив од АА који је инсистирао да се виде, о чему је обавестио своје претпостављене и то начелника ПУ Смедерево ВВ1 и начелника ОКП ГГ1 и Окружног јавног тужиоца Драгана Марковића, јер је посумњао да ће му АА понудити мито, новац и слично. Након тога му је речено да је донета наредба о предузимању мера из члана 232 ЗКП и да треба да оствари контакт са АА, у складу са чим је, након позива АА, уследио састанак са њим дана 16.06.2006. године, којом приликом му је АА предложио да стопира контролу везану за возила, да ће од тога имати користи јер он може да му среди да заврши Правни факултет у Крагујевцу, а да уопште не излази на испите.

При томе, сведок ДД1, у то време помоћник начелника Управе криминалистичке полиције у седишту Министарства, задужен за послове унапређења функционисања службе, у исказу датом дана 03.10.2013. године, навео је да је почетком 2007. године био на састанку који је одржан код ... полиције ЂЂ1, на којем су присуствовали ... ПУ Смедерево ВВ1, ... Одељења криминалистичке полиције у Смедереву ГГ1, ... за сузбијање привредног криминала у седишту Министарства ЕЕ1 и мисли да је био

заменик Окружног тужиоца у Смедереву Марковић. Том приликом је први пут упознат да се већ неколико месеци врши криминалистичка обрада над групом професора Правног факултета у Крагујевцу, да је један колега из ПУ Смедерево ангажован као прикривени иследник и да су примењене специјалне истражне методе, односно посебне радње доказивања, надзор телефонских и других комуникација. На питање да ли му нешто значи име ББ1, одговорио је да мисли да се колега, о коме се управо изјашњавао, тако зове.

Сведок ГГ1, у то време ... Одељења криминалистичке полиције Полицијске управе у Смедереву, у исказу датом дана 24.07.2012. године, навео је да је он лично давао све налоге ББ1, и био одговоран за спровођење ове операције, а да је ЖЖ1, током овог поступка, у неким ситуацијама био ангажован са ББ1 на терену, односно био му је подршка, у смислу физичког обезбеђења уколико дође до стварања неке лоше ситуације, те је на терену био и тим министарства задужен за електронско снимање. Навео је да је увек, када се враћао са задатка са оценом из новог испита, ББ1 доносио индекс у Полицијску управу у Смедереву и предавао њему, а када је ББ1 требало опет да иде на полагање давао му је индекс. Истакао је да су повремено имали радне састанке, у којима су учествовали и окружни тужилац и начелник полицијске управе ВВ1, као и колега ЖЖ1.

Сведок ЖЖ1, испитан на главном претресу дана 30.01.2013. године, навео је да је био ... Одсека за сузбијање привредног криминала у ПУ Смедерево, да је ББ1 (...) радио по наредби суда, као и да су видео записе правиле колеге из специјалних истражних метода из МУП-а Републике Србије, те да су сва снимања, аудио и видео, као и фотографисања, вршена уз наредбу суда.

Имајући у виду наведене чињенице и околности, основано се поставља питање статуса ББ1, као сведока у овом кривичном поступку, на шта се посебно указује изјављеним жалбама окр. ББ и њеног браниоца адв. Владимира Јанковића, браниоца окр. ВВ, адв. Александра Бусарца, браниоца окр. ВВ, адв. Владимира Јанковића и окр. ЂЂ. Наиме, уколико је ББ1 поступао као полицијски службеник, није могао бити испитан у својству сведока на околности његовог оперативног рада, а статус прикривеног иследника могао је добити само издавањем наредбе из члана 504љ став 1 тада важећег Законика о кривичном поступку, које је било искључиво у надлежности истражног судије Окружног суда у Београду, на предлог Специјалног тужилаштва, а таква наредба, у конкретном случају, није издата. С тим у вези, а с обзиром и на сам исказ ББ1, те икаже сведока ГГ1, ЖЖ1 и ДД1, односно делове њихових исказа који су напред наведени, нејасно је образложење првостепеног суда да ББ1 није поступао као полицијски службеник, већ као неко ко је имао извесна сазнања о евентуалном кривичном делу и учиниоцу истог, те да тако може имати једино својство сведока.

Даље, основано се у жалби окр. ГГ указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438 став 1 тачка 9 ЗКП, односно на прекорачење оптужбе, с обзиром да је предметном оптужницом стављено на терет да су он и окр. ЕЕ поделили новац у износу од 700 еура, који је претходно преко посредника окр. ЊЊ, добио окр. ЕЕ, док се у изреци пресуде наводи да је окр. ГГ, од оптуженог ЕЕ, добио износ од 700 еура, који је овај претходно добио од оптуженог ЊЊ, чиме је првостепени

суд, према налажењу већа Апелационог суда у Београду, окривљеном ГГ ставио већу криминалну количину, од оне за коју је оптужен.

Такође, у жалби окр. ЈЈ, истиче се да му је оптужницом стављено на терет да је, у односу на студенткињу ЗЗ1, за себе задржао 600 еура, а да је, у односу на студента ИИ1, са ББ поделио износ од 600 еура, што укупно износи 900 еура, док је у изреци пресуде наведено да је примио новац у укупном износу од 1.200 еура, тако што је у односу на студенткињу ЗЗ1, новац у износу од 600 еура задржао за себе, као и износ од 600 еура, у односу на окр. ИИ1, услед чега је и наведеном окривљеном, првостепеном пресудом, стављена већа криминална количина, од оне за коју је оптужен.

Даље, у жалбама браниоца окр. ВВ, адв. Александра Бусарца и окр. ЈЈ, истиче се да је првостепени суд у изреку пресуде унео чињенице и околности везане за субјективна обележја кривичног дела у питању, тј. елементе кривице - урачунљивост, свест о противправности дела и директан умишљај, иако у диспозитиву поднете оптужнице Кт.бр.14/07 од 17.08.2007. године, измењене поднеском од 07.02.2015. године, није наведена ниједна чињеница и околност из којих би произилазила субјективна обележја тј. елементи кривице. У том смислу, треба имати у виду одредбу члана 420 став 1 ЗКП, према којој се пресуда може односити само на лице које је оптужено (субјективни идентитет) и само на дело које је предмет оптужбе, садржано у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници (објективни идентитет пресуде и оптужбе), што све значи да измене чињеничног описа дела у изреци пресуде морају остати у границама чињеничног описа оптужбе, тачније у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, а у конкретном случају суд је унео нове чињенице, и то кривицу као субјективни елемент бића кривичног дела.

У погледу напред наведеног поступања првостепеног суда, не може се прихватити као јасна аргументација из образложења пресуде, да имајући у виду да предметна оптужница садржи елементе на основу којих се може утврдити облик виности који се оптуженима ставља на терет, као и остали елементи кривице, а применом одредби члана 424 став 1 Законика о кривичном поступку у вези са чланом 22 став 1 Кривичног законика, суд уношењем компоненти кривице у изреку и образложење пресуде, није прекорачио своја овлашћења, нити прекорачио оптужбу, већ је само извршио прецизирање оптужног акта.

Наиме, тужилац је тај који диспонира оптужницом током главног претреса, што подразумева право да је прилагођава и мења, односно, поред изостављања и промене, и додавањем одређених чињеничних навода, а суд би преузео улогу тужиоца ако би оптуженом ставио на терет и оне чињенице које тужилац није обухватио описом дела, чиме би дошло до одступања од оптужног начела, па тиме, у ситуацији када тужилац пропусти да у чињенични диспозитив оптужнице унесе неки од елемената кривичног дела, суд нема овлашћење да измени оптужбу уносећи у чињенични диспозитив пресуде елементе кривичног дела који недостају.

Потом, а имајући у виду да се окривљенима ставља на терет кривично дело

примање мита из члана 361 став 1 КЗ, за које су и оглашени кривим, у изјављеним жалбама окривљених и њихових бранилаца, истиче се питање да ли окривљени, професори Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, имају статус службених лица.

Првостепени суд, у образложењу пресуде, цитира одредбу члана 112 тачка 3 КЗ, потом и одредбу члана 46 став 1 КЗ РС, који је био у примени у време извршења појединих кривичних дела, као и одредбу члана 137 став 2 Устава Републике Србије и члана 1 Закона о јавним службама, те чланове 2 и 8 Закона о високом образовању и члана 1 став 2 Закона о универзитету, па на основу цитираних законских одредби закључује да је универзитетима, односно факултетима поверено извршавање закона и осталих прописа и општих аката из оквира права и дужности Републике Србије, али и да им је дата могућност да доносе подзаконске акте и да на ауторитативан начин одређују систем рада и поступак одлучивања о питањима из своје делатности. Даље, према ставу првостепеног суда, ово несумњиво води закључку да факултети у Републици Србији имају овлашћење за обављање појединих функција државне власти, односно да се ради о субјекту коме је поверено вршење јавних овлашћења. Дакле, наставник има овлашћење да самостално одлучује о начину извођења наставе, али и о томе да ли је студент стекао одређени степен знања из предмета који наставник испитује.

Апелациони суд у Београду налази да се изнето образложење првостепеног суда не може прихватити као довољно јасно и аргументовано. Наиме, одредбом члана 3 Закона о јавним службама, на који се првостепени суд позива, прописано је да се установе оснивају ради обезбеђивања остваривања права утврђених законом и остваривања другог законом утврђеног интереса у области, између осталих, и образовања, што првостепени суд везује за вршење јавних овлашћења, налазећи да и одредба члана 112 тачка 3 КЗ и одредба члана 46 став 1 КЗ РС, прописују да статус службеног лица има лице у установи, предузећу или другом субјекту, којем је поверено вршење јавних овлашћења, које одлучује о правима, обавезама или интересима физичких или правних лица или о јавном интересу. Међутим, овакво образложење првостепеног суда је нејасно, с обзиром на постојање разлика у предметним законским одредбама, тако што је у одредбу члана 112 тачка 3 КЗ додато “поверено вршење јавних овлашћења” и “које одлучује о ..., или о јавном интересу”, што значи да је одредбом члана 112 тачка 3 КЗ проширена делатност лица које се сматра службеним лицем, док је одредбом члана 46 став 1 КЗ РС то уже одређено “коме је на основу закона поверено вршење управних и других овлашћења у извршавању закона и других прописа”, а у погледу које разлике је недовољна само констатација првостепеног суда да обе законске одредбе прописују да статус службеног лица има лице у установи, предузећу или другом субјекту, којем је поверено вршење јавних овлашћења.

При томе, према оцени Апелационог суда у Београду, нејасно је образложење првостепеног суда да наставник има овлашћење да самостално одлучује о начину извођења наставе, али и о томе да ли је студент стекао одређени степен знања из предмета који наставник испитује, те будући да је право на образовање једно од основних права сваког човека, закључује се да наставник, односно професор има могућност да, кроз наставу и испитивањем на испиту, одлучује о праву на образовање

сваког појединца, и да му је на тај начин фактички поверено вршење појединих службених дужности, што му све скупа и даје статус службеног лица. Наиме, иако се образовање може посматрати као врста јавне службе, питање је да ли то што се деловањем образовне установе обезбеђује остваривање права и задовољавање потребе грађана, значи аутоматски да су наставници – професори службена лица, с обзиром да исти не одлучују о правима грађана на образовање, односно, наставом и испитивањем на испиту, не одлучују о томе да ли појединац има право на образовање или не.

Након детаљније упоредне анализе одредби чланова 112 тачка 3 КЗ и 46 став 1 КЗ РС, могуће је проценити однос између закона који је био на снази у време извршења дела и закона који је на снази у време суђења, те утврдити који је од њих најповољнији за учиниоца.

Такође, у погледу примене блажег закона, Апелациони суд у Београду налази да се основано жалбама окривљених и њихових бранилаца, истиче да првостепени суд није изнео јасне и довољне разлоге за свој став да је, у конкретном случају, за учиниоце предметног кривичног дела, тј. кривичног дела примање мита, повољнији Кривични законик који се примењује од 01.01.2006. године.

Након цитирања одредбе члана 254 КЗ РС, који је прописивао кривично дело примање мита, те за ово дело казну затвора од најмање годину дана, као и одредбе члана 367 став 1 КЗ, који прописује кривично дело примање мита и казну затвора од две до дванаест година, првостепени суд налази да је, за учиниоца овог кривичног дела, повољнији Кривични законик, који се примењује од 01.01.2006. године, будући да је извршиоцу дела из члана 254 став 1 КЗ РС, а с обзиром да није била прописана максимална казна, било могуће изрећи казну затвора у трајању од петнаест година (према важећем Законику, та казна може бити до дванаест година).

Међутим, да ли је неки кривични законик блажи за окривљеног, цени се не само према распону кривичне санкције прописане за одређено кривично дело, него и у односу на примену других одредби Кривичног законика, које се односе на изрицање санкција. С тим у вези, према одредби члана 43 став 1 тачка 3 ОКЗ, који је важио 2003. године, ако је за кривично дело, као најмања мера казне, прописан затвор у трајању од једне године, казна се може ублажити до три месеца затвора, а према одредби члана 53 ОКЗ, условна осуда се може изрећи када је учиниоцу утврђена казна затвора у трајању до две године или новчана казна. Такође, за правилну оцену да ли је и који кривични закон блажи за учиниоца, нужно је ово питање сагледати и са становишта законских елемената кривичног дела примања мита, с обзиром да је одредбом члана 254 КЗ РС, прописан ужи круг радњи извршења, у односу на одредбу члана 367 став 1 КЗ, односно одредба члана 254 КЗ РС не садржи “посредно” захтевање или примање поклона, примање поклона или друге користи за другог, нити предузимање недозвољене радње “у вези са својим службеним овлашћењем”, а што је садржано у одредби члана 367 став 1 КЗ.

Потом, основано се, према оцени Апелационог суда у Београду, у жалбама окривљених и њихових бранилаца, истиче да је нејасно образложење првостепеног суда у погледу правне квалификације и примене блажег закона. Наиме, према ставу

првостепеног суда, одређење радње кривичног дела из члана 255ж КЗ, из марта 2003. године, је знатно уже у односу на радње које су предвиђене кривичним делом примање мита из члана 254 тада важећег Кривичног закона РС, који обухвата не само стицање имовинске користи злоупотребом положаја приликом оцењивања, већ и радње захтевања, пријема поклона или пријема обећања поклона или какве друге имовинске користи да у оквиру свог службеног овлашћења изврши службену радњу коју не би смело извршити, или да не изврши службену радњу коју би морало извршити, односно да не изврши службену радњу коју не би смело извршити. Следствено наведеном, према ставу првостепеног суда, радња извршења кривичног дела из члана 255ж Кривичног закона РС, не односи се на захтевање поклона или какве користи ради извршења службене радње која се не сме извршити, што је у конкретној ситуацији случај – од стране наставника захтеван је новац ради уписивања прелазних оцена у индекс и испитни записник, иако се студент није ни појављивао на испиту или није показао потребно знање за прелазну оцену. Дакле, у зависности од начина извршења дела, чак и у време примене одредбе члана 255ж Кривичног закона РС, није било обавезно да се кривично дело, које је извршио наставник, квалификује као кривично дело корупција у просвети, и постојала је могућност да се и тада, радња коју је извршио наставник, квалификује као кривично дело примање мита из члана 254 истог закона.

Међутим, оба напред наведена кривична дела, која првостепени суд анализира, су дела корупције и оба кривична дела су везана за злоупотребу овлашћења, с тим што члан 254 КЗ РС обухвата злоупотребу службеног положаја у вршењу јавних овлашћења везаних за извршење закона и других прописа, коју врши службено лице, док одредба члана 255ж КЗ РС обухвата посебан облик злоупотребе овлашћења, чија је специфичност у извршиоцу и домену односа где се кривично дело врши. Односно, радња кривичног дела из члана 255ж КЗ РС, обухвата сваку радњу злоупотребе положаја наставника при оцењивању успеха ученика или студената, па је нејасно образложење првостепеног суда да су радње овог кривичног дела биле знатно уже у односу на радње кривичног дела примање мита. Такође, треба имати у виду и постојање специјалитета кривичног дела, који увек постоји када се неко кривично дело појављује као посебан облик другог кривичног дела, односно када законски опис бића кривичног дела обухвата и биће другог кривичног дела, али садржи најмање још једно додатно обележје које чини тај специјалитет, па је нужно расправити да ли, у конкретном случају, такав специјалитет постоји.

Имајући у виду напред изнето, основано се изјављеним жалбама окривљених и њихових бранилаца, указује на неразумљивост и одсуство јасне аргументације, у погледу оцене који закон је блажи за учиниоце.

Потом, код правилне примене кривичног закона, основано се у жалбама окр. ГГ, окр. ЈЈ и његовог браниоца адв. Владимира Јанковића, указује на чињенични опис наведен у изреци првостепене пресуде, у односу на студента ЧЧ и ИИ1, у којем је наведено да је уписана позитивна оцена, а након тога се наводи да је окр. ГГ добио износ од 700 евра, тј. ЈЈ за то примио 600 еура, што указује на примање новца након извршене службене радње која се не би смела извршити, а што одговара привилегованом облику кривичног дела из члана 367 став 4 КЗ, када је мито дато

накнадно.

Осим тога, основано се у жалби окр. ЈЈ истиче, у погледу института продуженог кривичног дела, да је нејасно да једна радња од 10.10.2003. године и друга радња од 30.01.2007. године, буду одређене као продужено кривично дело. Наиме, обавезни елемент постојања конструкције продуженог кривичног дела је постојање временског континуитета у извршењу истих или истоврсних кривичних дела учињених од стране истог учиниоца, односно потребно је да су сва та дела, односно њихове одвојене радње извршења, са становишта времена, вршене тако да представљају једну временски континуирану целовиту криминалну делатност, што значи да нема места конструкцији продуженог кривичног дела ако не постоји континуитет у радњама окривљеног. У вези изнетог, првостепени суд није изнео разлоге, већ само навео елементе института продуженог кривичног дела, без конкретизације са чињеничним описом из изреке пресуде.

У жалбама окр. ЈЈ и његовог браниоца адв. Владимира Јанковића, као и у жалби окр. ГГ, истиче се да је честим раздвајањем и спајањем поступка, у односу на поједине окривљене, а с обзиром на међусобну повезаност саоптужених и природу конкретног предмета, истима било повређено право на одбрану, те су, на главном претресу, извођени одлучујући докази, као што је то испитивање сведока ББ1, коме конкретно окр. ГГ није присуствовао јер је поступак у односу на њега био раздвојен. При томе, у жалби окр. ЈЈ истиче се да је дана 09.03.2015. године, донето решење на основу члана 31 ЗКП, да се у односу на 28 оптужених поступак раздвоји, на ком главном претресу је, након тога, заменик ВЈТ прочитао оптужне акте (оптужницу и оптужни предлог) за присутне оптужене, који су се, у смислу одредбе члана 322 ЗКП, изјаснили на наводе оптужбе, међутим од 10.03.2015. године, осим 28.09.2016. године за оптуженог ЋЋ и 08.12.2016. године за оптуженог УУ, никада није прочитана оптужница од стране заменика ВЈТ за 26 оптужених за које је поступак био раздвојен, већ су исти били упознати само са садржином изјашњења и уводним излагањем заменика ВЈТ са главног претреса од 09.03.2015. године, и то онда када је, у односу на њих, поступак спојен.

Потом, према налажењу Апелационог суда у Београду, основано се изјављеним жалбама окривљених и њихових бранилаца, указује на потпуно нејасно и неаргументовано образложење првостепеног суда за закључак о начину утврђивања висине појединачних новчаних износа који су давани као мито. Наиме, у образложењу пресуде, у тачки 3 под насловом “Новчани износи”, првостепени суд износи прилично произвољне критеријуме, логицирајући на основу претпоставки, па тако наводи да је оптужена ББ, у неформалном разговору са оптуженом КК, определила “цену своје услуге” на 1.000 еура, па онда суд изводи закључак да је износ од 1.500 еура расподељен тако што је оптужени ЖЖ оптуженој ББ дао новац у износу од 1.000 еура, а оптуженом ДД износ од 500 еура, да би потом, у односу на студенткињу ЈЈ1 извео закључак да су оптужени ББ и ДД новац примили од оптуженог ЛЛ, којег су најчешће контактирали студенти слабије платежне моћи, па је управо због тога било узалудно очекивати или тражити већи износ новца. Такође, првостепени суд се позива на протек времена, раст животног стандарда и платежну моћ оптуженог АА, уз уважавање пријатељских односа оптужених ББ и ВВ, па се намеће логичан закључак да је цена за упис оцене из предмета Римско право, у индекс студента ББ1 јуна месеца 2006. године,

била нешто виша, те се суд позива на, у међувремену, ојачану привредну активност и куповну моћ, те да професор Правног факултета, у конкретној ситуацији, размишља и о евентуалним последицама које могу наступити у случају откривања ове радње, па сходно томе одређује висину накнаде коју ће добити као еквивалент своје услуге, и да имајући у виду, према подацима за процесуирање кривичних дела, просечна цена по испиту на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу је износила 600 еура, као и да је долазило до одређених промена на тржишту новца, а ценећи и одређени минимални износ новца који је потребан дати како би се уопште и успоставила адекватна понуда за извршење предметног кривичног дела.

Овакво закључивање првостепеног суда, указује на произвољност у оцени доказа, а суд је дужан да на основу доказа изводи закључак о извесности постојања одређених чињеница, односно да јасно изнесе на основу којих је доказа узео да су те одређене чињенице истините. Првостепени суд, у напред наведеном делу образложења, указује на постојање отежаности да свака чињеница буде поткрепљена непосредним доказима, али да то не искључује могућност закључивања на основу посредних доказа и индиција, посматраних у склопу свих изведених доказа. Међутим, иако индиција даје могућност за неке претпоставке, она се мора заснивати на изведеним доказима (посредни докази) који пружају такав низ чињеница, које су чврсто повезане, тако да са потпуном сигурношћу упућују на једини могући закључак о постојању неке одлучне чињенице, док се то не може рећи за закључак првостепеног суда о “цени услуга”, “нечијој платежној моћи”, “расту животног стандарда” и “привредној активности и куповној моћи”, код утврђивања износа новца датог као мито.

Код кривичног дела примање мита, за постојање поклона није од значаја његова вредност, али тачно одређени износи захтеваног или примљеног поклона, као радње извршења, морају бити на несумњив начин изведеним доказима утврђени.

Осим тога, у чињеничном опису изреке мора бити наведено на који начин се предузима радња захтевања или примања поклона, у конкретном случају новца, с обзиром да чињенични опис мора одговарати бићу предметног кривичног дела, на начин на који је оно описано у законској одредби, а потом на несумњив начин бити утврђено да ли је и како сваки од окривљених учествовао у радњи извршења дела, уз ближе одређивање и опис захтевања и примања поклона, као радњи извршења кривичног дела примање мита.

У том смислу, основано се у жалби браниоца окр. ВВ, адв. Александра Бусарца, указује на контрадикторност изреке пресуде са његовим образложењем, с обзиром да је у изреци наведено да је окр. ВВ примила новац, док се, у образложењу на страни 489, наводи да је окривљена тражила и добила новац.

Имајући у виду све наведено, према оцени Апелациног суда у Београду, за сада се не могу прихватити закључци првостепеног суда о утврђивању свих релевантних чињеница, које би указивале на несумњиву доказаност да су окривљени извршили кривично дело које им се, у овом кривичном поступку, ставља на терет, односно образлажући своју одлуку, да су окривљени извршили кривично дело примање мита из члана 367 став 1 КЗ, не износи довољне, јасне, те за овај суд прихватљиве разлоге, због

чега су усвојене жалбе окривљених и њихових бранилаца, и првостепена пресуда, у осуђујућем делу укинута, а предмет, у наведеном делу, враћен првостепеном суду на поновно суђење, пред потпуно измењеним већем.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити битне повреде одредаба кривичног поступка, на које је указано овим решењем, те свестраном оценом изведених доказа, чињенично стање правилно и потпуно утврдити, а за своје чињенично правне закључке дати довољне, јасне и аргументоване разлоге.

С обзиром на све изнето, Апелациони суд у Београду је, на основу одредбе члана 457 ЗКП и одредбе члана 458 став 1 и 2 ЗКП, донео одлуку као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Росанда Цевердановић Савковић,с.р.

Председник већа-судија
Растко Поповић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић